

Q&A - symposium bijengezondheid 17 juni 2021

Wim Reybroeck:

Q: Soms zie je op een pas uitgebouwd raam raat een rode gloed, het is net of er propolis gloed over her uitgebouwde raat zit, uit ervaring weet ik dat deze raar nooit belegd gaat worden.

A: In Vlaanderen noemen we dit een 'belopen' raam.= afzetting van propolis op de celranden. De koningin weigert een dergelijk raam te beleggen.

Q: Wat is stearine? Wat is het doel?

A: Stearine is een vet, bestanddeel van tal van plantaardige en dierlijke vetten. Stearine is goedkoper dan bijenwas. Stearine wordt soms bij kaarsen gevoegd om het druipen van de kaars te limiteren.

Q: Is het te controleren of er stearine in de was zit als ik dat koop?

A: Je kan bij aankoop van kunstraat vragen naar het resultaat van een labo-analyse. Stearine verlaagt het smeltpunt. Als eenvoudige indicatietest kan men een knikker leggen op een stukje kunstraat bovenop een kop of glas met heet water en nagaan wanneer de knikker door de kunstraat heen gaat. Men vergelijkt met een stukje kunstraat van echte bijenwas. Dit testje werd beschreven in het maandblad van de Vlaamse imkersbond. Ik kan het artikel uit het maandblad toesturen op verzoek (Wim.Reybroeck@ilvo.vlaanderen.be);

Q; Is de hoeveelheid antibiotica aangetroffen in de honing voor de consument te verwaarlozen als we kijken naar de hoeveelheid die op jaarbasis geconsumeerd wordt?

A: In de periode 2002-2003 was de frequentie in importhoning heel hoog (tot 86%), soms werden zeer hoge concentraties gemeten. Komt daarbij dat sommige consumenten een heel jaar lang dezelfde (besmette) honing eten = chronische blootstelling. Bij vlees kan je hoge gehalten aantreffen in spuitplekken maar de dag nadien is het vlees bij de slager van een andere karkas. Wel is de inname van vlees groter dan de inname van honing. Gelukkig door het verstrengd toezicht en ingangscntrole van importhoning, komen antibioticaresiduen nog zelden voor in honing.

Q: Wat zijn hoogselramen?

A: Ramen die toegepast worden in de honingkamer (hoogsel = honingkamer).

Heather Graham:

Q: Wordt de PCR voor AVB kwantitatief?

A: De PCR wordt kwantitatief opgezet, maar de uitslagen worden vertaald naar kwalitatieve resultaten, te weten: positief, dubieus of negatief.

Q: Zijn jullie monsters van de kleine bijenkastkever levend?

A: Als mijten, kevers of andere levende monsters worden opgestuurd naar WBVR, kunnen ze levend aankomen, maar volgens protocol worden dezen dan bij aankomst tenminste 24 uur in een vriezer geplaatst, waardoor de test uitgevoerd kan worden op afgedood monstermateriaal.

Q: Zijn die testmijten en kevers levend? Kunnen ze niet ontsnappen uit het lab?

A: Zowel de monsters die worden opgestuurd voor diagnostiek als referentiemateriaal voor training en validatie, wordt bij aankomst afgedood door het materiaal tenminste 24 uur in een vriezer te plaatsen.

Q: Moet er niet meer standaard getest worden op AVB? Net als in Duitsland.

A: Ja, het zou goed zijn om standaard te monitoren op AVB en de prevalentie regelmatig te onderzoeken. De laatste prevalentiestudie dateert uit 2008.

Q: Hoe zit het met de scholing en toetsing van de BGC?

A: Het NRL heeft ten aanzien van de meldingsplichtige ziektes een rol in de scholing en toetsing van de BGC'ers en de sector in het algemeen. De uitvoer van het lesprogramma moet nog worden afgestemd met vertegenwoordigers van de sector.

Q: Hoeveel monsters krijgen jullie nu binnen?

A: Er worden op dit moment te weinig monsters voor importcontrole aangeboden, op basis van de schattingen van wat er geïmporteerd wordt. Voor voederkransonderzoek hebben we het afgelopen jaar enkele tientallen monsters ontvangen.

Q: Het verleden heeft geleerd dat het invoeren van niet inheemse dieren leidt tot problemen. Denk aan de invoer koninginnen uit het verre oosten en varroa. Waarom worden er nog steeds bijen/koninginnen ingevoerd? Moeten we daar niet mee stoppen?

A: Het wel of niet mogen importeren uit het buitenland is een beleidskwestie, waar het NRL niet over gaat. De taak van het NRL is om te ondersteunen in de regulering van het beleid, bijvoorbeeld door testen beschikbaar te stellen om importziektes snel op te sporen.

Q: Zijn er voor imkers kosten verbonden aan het insturen van samples?

A: Ja, alle informatie omtrent tarieven en doorlooptijden vindt u hier: <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/Bioveterinary-Research/Diagnostiek/Overige-diersoorten.htm>

Eveline van Vliet:

Q: Controle alleen op in NL bekende ziekten en plagen. Hoe zit het met voor ons onbekende ziekten en plagen, die in het exporterend land misschien wel bekend zijn?

A: Op basis van een deskundig oordeel is bepaald voor welke plagen een meldplicht (en dus een importcontrole) moet bestaan. Dit oordeel is onder andere gebaseerd op de impact van de plaag op de bijengezondheid. De huidige regelgeving en het beleid is niet toereikend om alle onbekendheden te ondervangen. Voor de import dient een gezondheidsverklaring te zijn ingevuld. Wanneer de gezondheidsverklaring gepaard gaat met een uitgebreide inspectie en uitgevoerd wordt door een ervaren persoon, zal de kans op het overbrengen van onbekende plagen en ziektes kleiner worden.

Q: Waarom zou je bijenkoningin uit een niet EU land willen importeren? Het lijkt mij vragen om problemen.

A: Zolang de regelgeving de import toestaat, zal import mogen plaatsvinden. Ervaring leert echter ook dat de import van diersoorten niet compleet tot een halt wordt geroepen wanneer dit verboden wordt, denk aan de illegale import van bijvoorbeeld bepaalde slangensoorten. Het is daarom ook aan de bijenhouder zelf om zich bewust te zijn van de risico's van het importeren.

Q: Wat wordt verstaan onder een geïmporteerde koningin en volk isoleren? Bijen vliegen toch vrijelijk naar buiten?

A: Met isoleren wordt bedoeld het apart zetten van het bijenvolk en niet met andere volkeren op een bijenstand. De kans op de verspreiding van ziektes wordt door de isolatie kleiner, maar het risico wordt inderdaad niet geëlimineerd, doordat de bijen wel naar buiten kunnen vliegen.

Q: Hoe lang duurt het voordat je de uitslag hebt?

A: Voor de importcontrole wordt een doorlooptijd van 8-12 werkdagen aangehouden, omdat bevestiging van een positief resultaat plaats moet vinden bij het Europese referentielaboratorium. Resultaten zullen in de praktijk waarschijnlijk sneller dan 8-12 werkdagen worden gecommuniceerd.

Q: Worden zendingen van koninginnen door de douane onderschept?

A: Zelden worden koninginnen door de douane onderschept. Daarnaast vindt de import van koninginnen niet alleen via een koerier of per post plaats, maar een koningin kan ook meegenomen worden in de tas of broekzak van iemand die naar het land van export afreist.

Q: Is Amerikaans vuilbroed ongeveer eens per jaar voorkomt in Nederland, is dat dan meestal terug te leiden naar importen of reisbewegingen door de imker, of valt te concluderen dat Amerikaans vuilbroed inmiddels als 'gevestigd in Nederland' gezien kan worden?

A: Amerikaans vuilbroed wordt als endemisch beschouwd, dat wil zeggen: de ziekte is gevestigd in Nederland. We weten niet zo goed waar uitbraken vandaan komen. Er wordt geen brononderzoek gedaan. Een besmetting kan het gevolg zijn van eerdere uitbraken/besmettingen of een introductie vanuit ergens anders, bijvoorbeeld door het uitwisselen van producten of reisbewegingen van imkers.

Q: Heel goed dit geanalyseerd te hebben, maar wat zijn de kosten en wie gaat dat betalen?

A: De overheid financiert de zogenaamde wettelijke onderzoekstaken (de WOT), waaronder de meldingsplichtige ziektes vallen. Het NRL richt zich dus voornamelijk op meldingsplichtige ziektes. Onderzoek naar niet-meldingsplichtige ziektes moet op andere manier gefinancierd worden.

Q: Laatste slide: exportverbod? moet dat geen vervoersverbod zijn?

A: Na een bevestigde introductie van de kleine bijenkastkever in Nederland zal een gebied met een straal van 10 kilometer rondom de introductie, waarin vervoersbeperkingen gelden, worden ingesteld. Daarnaast zal een gebied met een straal van 100 kilometer rondom de introductie onder toezicht worden gesteld, waarin de handel van bijen en bijproducten naar andere lidstaten van de EU niet toegestaan is. In de praktijk zal dit, afhankelijk van de locatie van de introductie, het gehele Nederlandse grondgebied betreffen.

Q: Hoe lang duurt dit onderzoek? Hoe lang is een koningin onderweg?

A: Het hangt uiteraard af van het land waaruit geïmporteerd wordt hoe lang een koningin onderweg is, maar in veel gevallen zal dit ongeveer een week duren. Voor de importcontrole wordt een doorlooptijd van 8-12 werkdagen aangehouden, omdat bevestiging van een positief resultaat plaats vindt bij het Europese referentielaboratorium. Resultaten zullen in de praktijk waarschijnlijk sneller dan 8-12 werkdagen worden gecommuniceerd.